

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla

Fecr Yayınları: 348

CİN, MELEK, İBLİS, ŞEYTAN

ve

ÂDEM (as)

Birbirini Açıklayan Bağlantılı Âyetlerle

Kur'an Kıssaları

Kadir UYAR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak

FCR

Baskı ve Cilt

SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti.

Kazım Karabekir Cd. Uğurlu İş Merkezi No: 97/24

Tel: 0 312. 341 00 02 İskitler/ANKARA

(Sertifika no: 14721)

1. Baskı: Mart 2020

ISBN: 978-605-7570-86-4

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA

Tel: (0312) 310 08 60 (pbx) - Fax: (0312) 311 47 89

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

CİN, MELEK, İBLİS, ŞEYTAN
VE
ÂDEM (as)

*Birbirini Açıklayan Bağlantılı Âyetlerle
Kur'an Kıssaları*

Kadir UYAR

Ankara 2020

Kadir UYAR

Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesine bağlı bugün kasaba olan Gümü'de doğdu (1958). Yunus Emre Öğretmen Lisesi'nde yatılı olarak okudu. Eskişehir Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünden mezun olduktan sonra öğretmenliğe başladı (1980). Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans tamamlama programını bitirdi (1987).

Evlü ve üç çocuk babası olan Kadir Uyar hâlen Türkçe öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

Kur'an üzerine yaptığı ilk çalışması *Elçiler ve Kısalar* Ocak 2017'de ikincisi *Son Nebî* ise Haziran 2017'de kitap olarak çıktı.

İletişim telefon: 0535 860 06 30

Elektronik posta: a.kadiruyar@gmail.com

*“Ođlum! Sen yeter ki oku!
Ben köyneđimi¹ satar, seni okuturum!”* diyen
rahmetli babama, anneme ve
üzerimde emeđi olan herkese
ithaf olunur.

Allah onlardan razı olsun!

¹ Köynek: Gömlek, iç gömleđi, iç giysisi, bir tür fanila.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----	13
CİNLER -----	17
01. Bölüm: Deli olmayan elçi 72/1, 68/2-----	17
02. Bölüm: Allah'a karşı yalan söyleyen insanlar ve cinler 72/5, 15/6---	18
03. Bölüm: İnsanlardan cinlere sığınanlar 72/6, 114/6-----	19
04. Bölüm: Elçinin deli olduğunu söyleyenler 34/8, 54/9-----	21
05. Bölüm: Yılan gibi seğirten değnekten korkan Mûsâ 27/10, 34/12---	22
06. Bölüm: Cehennemlik cinler ve insanlar 32/13, 34/14-----	23
07. Bölüm: İnsanların ve cinlerin yaratılışı 44/14, 55/15-----	24
08. Bölüm: Süleymân'ın cinlerden, insanlardan ve kuşlardan oluşan or- dusu 27/17, 46/18-----	24
09. Bölüm: Elçiye deli diyenler 81/22, 23/25-----	25
10. Bölüm: İnsanların ve cinlerin yaratılması 41/25, 15/27-----	26
11. Bölüm: Mûsâ'ya "Delinin biri" diyenler 26/27, 41/29-----	27
12. Bölüm: Kur'an dinleyen cinler 46/29, 52/29-----	28
13. Bölüm: Yılan gibi hareket eden değnekten kaçan Mûsâ 28/31, 53/32--	29
14. Bölüm: Elçiye "Deli bir şâir" diyenler 55/33, 37/36-----	30
15. Bölüm: Cinlerden bir ifrit 7/38, 27/3-----	31
16. Bölüm: Mûsâ'ya "Delinin biri" diyenler 51/39, 55/39-----	32
17. Bölüm: Kendisinde delilik olmayan elçi 34/41, 34/46-----	33
18. Bölüm: Cinlerden İblis 18/50, 68/51-----	34
19. Bölüm: Allah'a kulluk için yaratılan cinler ve insanlar 51/52, 51/56---	35
20. Bölüm: İnsan ve cin eli değmemiş kızlar 55/56, 23/70-----	36
21. Bölüm: İnsan ve cin eli değmemiş güzeller 55/74, 17/88-----	37
22. Bölüm: Nebîlere düşman edilen insan ve cin şeytanları 6/100, 6/112-	37
23. Bölüm: Birçok insanı ele geçiren cinler 11/119, 6/128-----	39
24. Bölüm: Allah ile cinler arasında soy bağı kuranlar 6/130, 37/158(2)---	40
25. Bölüm: Elçinin deli olmadığını düşünmeyenler 7/179, 7/184-----	41

MELEKLER -----	43
01. Bölüm: Meleklerle gelen emir 35/1, 16/2 -----	43
02. Bölüm: Melekler ve rûhlar 66/4, 70/4 -----	44
03. Bölüm: Kadir gecesi inen melekler 97/4, 42/5 -----	45
04. Bölüm: İri gövdeli katı yürekli görevli melek-ler 66/6, 15/7 -----	46
05. Bölüm: Kâfirlerin elçi için söyledikleri 25/7,6/8(2) -----	47
06. Bölüm: Mele-i A'lâ'yı dinleyemeyenler 15/8, 37/8 -----	48
07. Bölüm: Ardı ardına gelen bin melek 6/9, 8/9 -----	49
08. Bölüm: Ölüm meleği/Kâfirler 7/11, 32/11 -----	50
09. Bölüm: Meleklerle bildirilenler 8/12, 11/12 -----	51
10. Bölüm: Allah'a boyun eğen melekler 13/13, 41/14 -----	52
11. Bölüm: Arş'ı/Yönetim merkezini taşıyan me- lekler 69/17, 3/18 -----	53
12. Bölüm: "Bize melekler indirilse!" diyenler 43/19, 25/21 -----	54
13. Bölüm: Sıra sıra dizili melekler 25/22, 89/22 -----	55
14. Bölüm: Meleklerin indirilmesini isteyenler 13/23, 23/24 -----	56
15. Bölüm: Meleklerin bölük bölük indirileceği gün 25/25, 53/26 -----	57
16. Bölüm: Canları alan melekler 47/27, 53/27 -----	58
17. Bölüm: Kötü duruma düşmüş kişilerin canla- rını alan melekler 15/28, 16/28 -----	58
18. Bölüm: Secde eden melekler 2/30, 15/30 -----	60
19. Bölüm: Meleklerin doğru davrananlara söyle- dikleri 41/30, 2/31 -----	61
20. Bölüm: Yûsuf'a melek diyenler 11/31, 12/31 -----	62
21. Bölüm: Ateşin yöneticisi on dokuz melek 74/31, 16/32 -----	64
22. Bölüm: Secde emrine direnen İblis 16/33, 2/34 -----	65
23. Bölüm: Zekeriyâ'ya müjde veren melekler 78/38, 3/39 -----	66
24. Bölüm: Meleklerle kulluk edenler 17/40, 34/40 -----	67
25. Bölüm: Meleklerin Meryem'e bildirdikleri 3/42, 33/43 -----	68
26. Bölüm: Meleklerin Meryem'e müjdesi 3/45, 16/49 -----	69
27. Bölüm: "Ben bir meleğim!" demeyen elçi 6/50, 8/50 -----	71
28. Bölüm: Firavun'un söyledikleri 18/50, 43/53 -----	71
29. Bölüm: Allah ve meleklerin Nebî'ye desteği 33/56, 43/60 -----	72
30. Bölüm: Secde etmeyen İblis 17/61, 38/69 -----	73

31. Bölüm: Beşere secde emri alan melekler 38/71, 38/73-----	74
32. Bölüm: Secde eden melekler ve İblis 22/75, 39/75-----	75
33. Bölüm: Melekleri ve nebîleri rab edinenler 3/80, 3/87 -----	76
34. Bölüm: Meleklerle ilgili elçiden istekler 17/92, 6/93-----	77
35. Bölüm: Yeryüzünde dolaşan melekler 17/95(2), 4/97-----	78
36. Bölüm: Meleklerin karşıladıkları kimseler 2/98, 21/103-----	79
37. Bölüm: Âdem'e düşman İblis 6/111, 20/116 -----	80
38. Bölüm: Beş bin melekle destek 3/124, 3/125 -----	81
39. Bölüm: Meleklerle dişi diyenler 4/136, 37/150-----	82
40. Bölüm: Meleklerin lânetledikleri/dışladıkları 6/158, 2/161-----	83
41. Bölüm: Allah'a kulluktan kaçınmayan melek-ler 4/166, 4/172 -----	84
42. Bölüm: Allah'ın meleklerle birlikte gelmesini bekleyenler 2/177, 2/210-----	86
43. Bölüm: Allah'a meleklerle inanıp güvenenler 2/248, 2/285-----	87
İBLİS -----	91
01. Bölüm: Secde edenlere katılmayan İblis 7/11, 34/20-----	91
02. Bölüm: Âdem'e secde etmemekte direnen İblis 15/31, 15/32; 2/34--	93
03. Bölüm: Âdem'e secde emrine İblis'in itirazı 18/50, 17/61 -----	94
04. Bölüm: İblis'in secde etmeme gerekçesi 38/74, 38/75 -----	95
05. Bölüm: İblis'in askerleri 26/95, 20/116-----	96
ŞEYTAN -----	97
01. Bölüm: İnsanın açık düşmanı Şeytan 22/3, 12/5-----	97
02. Bölüm: Şeytanların taşlandığı yer 67/5, 35/6 -----	98
03. Bölüm: İnatçı şeytana karşı korunanlar 37/7, 58/10 -----	100
04. Bölüm: Şeytanın etkisinden kurtulanlar 8/11, 2/14-----	101
05. Bölüm: Şeytanın insana söyledikleri 28/15, 59/16-----	102
06. Bölüm: Taşlanan şeytanlardan korunan gökler 15/17, 58/19-----	105
07. Bölüm: Şeytanın vesvesesi 7/20, 24/21-----	105
08. Bölüm: Alevli ateşe çağıran Şeytan 31/21, 7/22-----	106
09. Bölüm: Hüdhüd'ün haberi 14/22, 27/24-----	108

10. Bölüm: Şeytanın kışkırttıkları	47/25, 81/25	110
11. Bölüm: Şeytanların kardeşleri	7/27, 17/27	111
12. Bölüm: Şeytan'ın yüz üstü bıraktıkları	25/29, 7/30	111
13. Bölüm: Taşlanan Şeytan'dan korunan Meryem	2/36, 3/36	112
14. Bölüm: Şeytanların yoldan çıkardıkları	41/36, 43/36	114
15. Bölüm: Süleymân'ın emrindeki şeytanlar	38/37, 4/38	114
16. Bölüm: İyi şeyler yaptıklarına inananlar	29/38, 38/41	115
17. Bölüm: Şeytanın unutturdukları	12/42, 6/43	116
18. Bölüm: Şeytana dost olanlar	19/44, 19/45	117
19. Bölüm: Şeytanın yaptıklarını güzel gösterenler	8/48, 22/52	118
20. Bölüm: Şeytanın vesvesesi	17/53, 22/53	120
21. Bölüm: Şeytan'a kulluk edenler	4/60, 36/60	121
22. Bölüm: Doğru yoldan çıkaran Şeytan	43/62, 16/63	122
23. Bölüm: Şeytan'ın unutturdukları	18/63, 17/64	123
24. Bölüm: Şeytan başı gibi tomurcuklu zakkum	37/65, 6/68	124
25. Bölüm: Şeytanlarıyla birlikte diriltilecek olanlar	19/68, 6/71	125
26. Bölüm: Süleymân'ın emrine verilen şeytanlar	4/76, 21/82	126
27. Bölüm: Şeytana uyanlar	4/83, 19/83	127
28. Bölüm: Aranıza düşmanlık sokan şeytan	5/90, 5/91	128
29. Bölüm: "Şeytan'dan Allah'a sığın!" emri	23/97, 16/98	130
30. Bölüm: Kardeşlerin arasını bozan Şeytan	12/100, 2/102	130
31. Bölüm: Hayırsız şeytani yardıma çağırınlar	6/112, 4/117	132
32. Bölüm: Şeytanın sözü	4/119, 4/120	133
33. Bölüm: Şeytanın fısıldadıkları	20/120, 6/121	135
34. Bölüm: Şeytan'ın ayaklarını kaydırduğu kimseler	6/142, 3/155	136
35. Bölüm: Şeytan'ın korkuttukları	2/168, 3/175	137
36. Bölüm: Şeytan'ın yönlendirmesini hissedenler	7/175, 7/200	139
37. Bölüm: Şeytanın vesvesesini farkedenler	7/201, 2/208	140
38. Bölüm: Günahkârlara inen şeytanlar	26/210, 26/221	141
39. Bölüm: Şeytan'ın aklını çeldiği kimseler	2/268, 2/275	141

ÂDEM -----	143
01. Bölüm: Eşyle birlikte bahçeye yerleşen Âdem 7/11, 7/19 -----	143
02. Bölüm: Mûsâ'nın halkı/Âdem'in iki oğlu 7/26, 5/27 -----	146
03. Bölüm: İnanıp güvenmeyenlerin dostu şeytanlar 7/27, 2/31 -----	149
04. Bölüm: Âdemoğullarının namaz kıyafeti 7/31, 2/33 -----	151
05. Bölüm: Âdem'in soyundan gelenler 3/33, 2/34 -----	153
06. Bölüm: Elçilere uyan Âdemoğulları 2/35, 7/35 -----	155
07. Bölüm: Yanlıştan dönen Âdem 2/37, 18/50 -----	158
08. Bölüm: Âdem ve İsâ örneği 19/58, 3/59 -----	159
09. Bölüm: Emre direnen İblis'ten küstahlık 36/60, 17/61 -----	165
10. Bölüm: Emri unutmuş gibi davranan Âdem 17/70, 20/115 -----	167
11. Bölüm: Âdem'e düşman olan İblis 20/116, 20/117 -----	168
12. Bölüm: Rabbine karşı gelen Âdem 20/120, 20/121; 7/172 -----	169
KİTAPTA GEÇEN KELİMELERİN YER ALDIĞI ÂYETLER -----	173
YARARLANILAN KAYNAKLAR -----	175

ÖN SÖZ

Her şeyi güzel yapan yalnız Allah'tır. O, bütün varlıkların sahibidir. İyiliği sonsuz, ikramı boldur.¹

Bütün elçilere selâm olsun!² Âdem'den Muhammed'e Allah'ın bütün elçilerine selâm olsun!

Uzun yıllar önce bir arkadaşımızın hediye ettiği Seyyid Kutub ile Abdulhamid Cüde es-Sahhar'ın Kur'an Işığında Dinî Hikâyeler³ kitabıyla başlayan Kur'an kıssalarıyla tanışıklığımın işin aslını arama düşüncesiyle "Kur'an'da bu nasıl anlatılmış?"a dönüştü.

Bu arayışın sonunda Hz. Âdem'den Hz. İsa'ya kadar olan Allah'ın elçilerinin anlatıldığı *Elçiler ve Kıssalar*, ardından da Kur'an'dan âyetlerle Allah'ın elçisi ve nebîlerin sonuncusu Muhammed (as)'ın anlatıldığı *Son Nebî* ortaya çıktı.

Maksadımız, Kur'an'ın farklı sûrelerinde geçen elçilerin kıssalarını, âyetlere dayalı olarak insanımızın da kolayca anlayabileceği bir bütün hâlinde ortaya koymak! Bunu gerçekleştirmeye çalıştık.

Kur'an'dan âyetlerle Âdem'den Muhammed'e Allah'ın elçileri çalışmalarına dört buçuk yıl önce başladığımızda biz

¹ Fatıha 1/1-2

² Sâffât 37/181

³ *Kur'an Işığında Dinî Hikâyeler*, Seyyid Kutub-Abdulhamid Cüde es-Sahhar Tercüme: Mustafa Nuhoğlu, Ravza Yayınları, İstanbul, İkinci baskı, 2001

Kur'an'da her şeyin dağınık bir şekilde olduğunu, herhangi bir sistematik yapı olmadığını düşünüyorduk. İlk çalışmalarımızı⁴ da kıssalarla ilgili âyet kümelerini kendimize göre çeşitli tasniflere tâbi tutup birleştirerek gerçekleştirdik. Ancak çalışmalara devam ettiğimizde Kur'an'da son derece sistematik bir yapı olduğunu, yaptığımız ilk çalışmaların da bütünüyle yenileneceğini gördük.

Kıssalarla ilgili bazı konuları nebîlerle birlikte ele alacağız. İlk etapta Âdem(as)'la ilgili olduğunu düşündüğümüz cin, melek, iblis ve şeytan kelimeleri üzerinde çalıştık. Çalışmalarımızı bu şekilde okuyuculara sunmak istiyoruz.

Bir yazının veya eserin bir bölümüne, bir parçasına pasaj denir. Biz bir sûrede bir konuyla ilgili kısa veya uzun âyet kümelerine de pasaj dedik. Genel olarak Kur'an'da herhangi bir konu bir bütün hâlinde tek başına herhangi bir sûrede anlatılmıyor. Kur'an'ın tıpkı yeryüzü gibi dağınık bir görüntüsü var. Bu dağınık görüntünün ardında ise son derece muhteşem sistematik bir yapı var. Biz de çalışmalarımız esnasında bu yapıyı gördük. Bundan sonraki çalışmalarımızı da bu sistematik yapıya, bu metoda göre yapacağız.

Kur'an üzerine çalışmalarımızı kademeli olarak uyguladık:

I. Kur'an'da geçtiği gibi konuyla ilgili anahtar kelimeleri Arapça olarak belirledik.

II. Bu Arapça kelimelerin geçtiği âyetleri bulduk, bunları mushafa göre sıraladık.

III. Mushaf sırasındaki kelimelerin geçtiği bu âyetleri, kelimenin geçtiği âyet numaralarına göre yeniden birer birer sıraladık. Kur'an'daki sistematik yapı bu sıralamaya dayanıyor.

⁴ *Elçiler ve Kıssalar*, Fecr Yayınları, Ankara, 2017; *Son Nebî*, Fecr Yayınları, Ankara, 2017.

IV. Kelimenin geçtiği âyet numarasına göre sıraladığımız bu âyetleri küçükten başlayarak ikişer ikişer eşleştirdik, her bir ikişerliyi bir bölüm olarak aldık, her bir bölüme de başlık koyduk.

V. Her bir bölümü meydana getiren âyetleri bağlamıyla⁵ birlikte karşılaştırarak okuduk, değerlendirdik, âyet kümelerinin sayılarını belirledik.

VI. Son aşamada âyet metinlerini ve meâllerini yerleştirdik, âyetlerin sûre ve numaralarını dipnotlarda verdik. Bölümlerde sayıca az olan pasajları *italik* olarak gösterdik.

Her şeyi doğru yaptığımızı, âyetler arasında bağlantıları tam olarak kurduğumuzu asla söyleyecek durumda değiliz. Çünkü onun te'vîlini (âyetler arasındaki bağlantıyı) sadece Allah bilir. Ancak bunun Kur'an üzerinde çalışanlara yeni bir bakış açısı kazandıracağını söyleyebiliriz.

Bu çalışma umarız zihnimizde yeni ufuklar açar, insanların Kur'an'ı doğru olarak anlamasına katkıda bulunur, hayatımızı anlamlı hâle getirir.

Çalışma bizden başarı Allah'tandır.

Kadir UYAR

12 Cemâziye'l-Âhir 1441/6 Şubat 2020

Beylikdüzü/İSTANBUL

⁵ Bağlam: 1. Herhangi bir olguda olaylar, durumlar, ilişkiler örgüsü veya bağlantısı, kontekst. 2. Bir dil birimini çevreleyen, ondan önce veya sonra gelen, birçok durumda söz konusu birimi etkileyen, onun anlamını, değerini belirleyen birim veya birimler bütünü, kontekst (TDK).